

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové, JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: **Vláda České republiky**, se sídlem Praha 1, nábř. E. Beneše 4, proti odpůrci: politické hnutí **Demokraté 92**, se sídlem Karlštejnská 1145, Černošice, v řízení o návrhu na rozpuštění politického hnutí,

t a k t o :

- I. Politické hnutí Demokraté 92 **se rozpouští.**
- II. Navrhovateli **se** právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává.**
- III. Likvidátorem **se určuje** JUDr. Drahošlav Sojka, advokát se sídlem Rosice, Palackého nám. 46

O d ů v o d n ě n í :

Dne 26. 3. 2003 podal u Nejvyššího správního soudu navrhovatel (vláda ČR) návrh na rozpuštění politického hnutí Demokraté 92 na základě ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o politických stranách“), který odůvodnil tím, že odpůrce ani po pozastavení činnosti usnesením Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 5. 2001, sp. zn. 11 Zp 23/99, neučinil žádný úkon zaměřený na odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení jeho činnosti, tj. nepředložil Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky výroční finanční zprávy za roky 1996, 1997 a následující.

Odpůrce nevyužil možnosti se k návrhu vyjádřit (č. l. 12).

Podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl Nejvyšší správní soud se souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

Z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 5. 2001, sp. zn. 11 Zp 23/99, vyplývá, že činnost odpůrce byla pozastavena proto, že nesplnil zákonnou povinnost stanovenou v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, když opakovaně nepředložil Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v zákonné lhůtě výroční finanční zprávy za roky 1996 a 1997. Uvedené usnesení nabylo právní moci dne 24. 5. 2001.

Podle ustanovení § 13 odst. 6 zákona o politických stranách platí, že strana a hnutí mohou být zrušeny rozhodnutím soudu o jejich rozpuštění, jestliže je jejich činnost v rozporu s § 1 až § 5 zákona o politických stranách nebo jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti strany nebo hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena. V rozhodnutí o rozpuštění strany a hnutí určí soud současně likvidátora, kterým nesmí být osoba, jež byla členem této strany a hnutí.

Podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o politických stranách může při pozastavení činnosti strana a hnutí činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podávají orgány uvedené v ustanovení § 15 tohoto zákona žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany.

Ve smyslu ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách o rozpuštění strany a hnutí rozhoduje na návrh vlády, případně na návrh prezidenta republiky, Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Podle ustanovení § 96 s. ř. s. rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

Proto si Nejvyšší správní soud vyžádal vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, zda v mezidobí od podání návrhu splnil odpůrce svou zákonnou povinnost a předložil alespoň dodatečně Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR výroční zprávy v podobě vyžadované zákonem o politických stranách. Podle vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 27. 1. 2005 však tak odpůrce ani dodatečně neučinil. Od roku 1998 nemá Poslanecká sněmovna v evidenci žádné výroční zprávy tohoto hnutí.

Nejvyšší správní soud má proto na základě spisu zjištěno, že odpůrce po pozastavení jeho činnosti v zákonem stanovené době jednoho roku neučinil žádné úkony k odstranění stavu, který byl důvodem pro rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky o pozastavení jeho činnosti, tj. nepředložil výroční finanční zprávy za rok 1996 a 1997. Navíc, jak vyplývá z usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 275 z 13. schůze 20. 5. 1999, č. 1063 z 25. schůze 30. 5. 2000, č. 1628 z 36. schůze 25. 5. 2001, č. 2299 z 49. schůze 3. 5. 2002, č. 495 ze 16. schůze 21. 5. 2003 a z usnesení Poslanecké sněmovny č. 1136 z 31. schůze 7. 5. 2004 odpůrce nepředložil ani výroční finanční zprávy za roky následující (1998, 1999, 2000, 2001, 2002 a 2003).

Nejvyšší správní soud při hodnocení projednávané věci vycházel zejména z následujících úvah.

Z ústavně právního hlediska je především nutno konstatovat - a v tomto směru Nejvyšší správní soud plynule navazuje na judikaturu Ústavního soudu ČR (viz zejména nálezy sp. zn. Pl. ÚS 26/94, in: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 4, str. 113 a násl.) -, že *politické strany představují státem privilegované korporace soukromého práva, nezbytné v reprezentativní formě vlády, jejichž základní funkcí je vytvářet svorník mezi státem a společností tím, že aktivizují a zapojují občany do správy veřejných záležitostí*. Toto jejich vymezení bezprostředně vyplývá především z čl. 5 Ústavy ČR a z čl. 20 a 22 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud se v této souvislosti ztotožňuje s předním německým konstitucionalistou K. Hessem, který zformuloval tzv. statusovou teorii politických stran [K. Hesse: Die verfassungsrechtliche Stellung der politischen Parteien im modernen Staat, in: G. Ziebur: Beiträge zur allgemeinen Parteienlehre, str. 124 a násl.], kterou je možno označit za obecně uznávanou ústavně právní evropskou doktrínu. Podle této teorie mají politické strany naplňovat status *svobody, rovnosti a veřejnosti*. Podstata této teorie vychází z myšlenky, že *politické strany se nacházejí v určitých typech vztahů: ke státu, k ostatním politickým stranám a ke společnosti. Pro vztah politických stran ke státu by měl být určující status svobody, pro vztah k ostatním stranám status rovnosti a pro vztah ke společnosti status veřejnosti (transparentnosti)*.

Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z uvedených údajů vyplývá, že odpůrce skutečně nesplnil zákonem uložené povinnosti, když opakovaně nepředložil příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, výroční finanční zprávy a neodstranil tak stav, pro který byla jeho činnost pozastavena. Neučinil tak ani v době rozhodování Nejvyššího správního soudu. Odpůrce proto nesplnil zákonnou povinnost stanovenou v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může být rozhodnuto o pozastavení činnosti politické strany (politického hnutí) a následně v souladu s § 13 odst. 6 uvedeného zákona i o jejím rozpuštění.

Podle názoru zdejšího soudu odpovídá smyslu ustanovení § 14 odst. 1 ve spojení s § 13 odst. 6 zákona o politických stranách, že za situace, kdy politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a kdy se tak stalo opakovaně, pak takové porušení ustanovení § 18 odst. 1 citovaného zákona opodstatňuje pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí a následně i její rozpuštění. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 10. 1995 Pl. ÚS 26/94, podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy nikoli jednorázově porušily, ale toto porušování má charakter perpetuálního chování - viz znění § 4 zákona o politických stranách) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu.

Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o rozpuštění uvedeného politického hnutí.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., když úspěšnému navrhovateli, který by jinak měl na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Podle ustanovení § 13 odst. 6 zákona o politických stranách určil Nejvyšší správní soud likvidátorem JUDr. Drahoslava Sojku, advokáta se sídlem Rosice, Palackého nám. 46, který bude postupovat přiměřeně podle předpisů o likvidaci majetku a závazků obchodních společností (§ 12 odst. 4 zákona o politických stranách).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku je přípustná obnova řízení za podmínek uvedených v § 111 a násl. s. ř. s. Návrh na obnovu řízení lze podat k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy ten, kdo obnovu řízení navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy. Po třech letech od právní moci napadeného rozhodnutí však může být návrh podán jen tehdy, jestliže byl zrušen trestní rozsudek, jímž byl soud při svém rozhodování vázán.

V Brně dne 21. dubna 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu